

PLANT YNG NGHYMURU
CHILDREN IN WALES

Cyflogaeth- Beth rydw i angen gwybod: Ynys Môn

Canllaw i bobl ifanc

Adnodd 5 o 12

Mae'n bosib hoffet ti ddarllen yr adnoddau hyn hefyd:

- Mynd o gwmpas- Ynys Môn
- Budd-daliadau a hawl i fudd-daliadau
- Budd-daliadau a Phethau i'w Hawlio-Addysg
- Cyllidebu

Prosiect Paratoi

Isafswm Cyflog ac ati (o fis Ebrill 2021)

Cyfradd fesul awr yr isafswm cyflog mae'n rhaid i sefydliadau ei dalu yw:

- Dan 18 oed £4.62
- 18-20 £6.56
- 21-22 £8.36
- 23 a throsodd £8.91
- Prentis (dan 19) £4.30
- Prentis (19 oed a throsodd) £4.30 yn y flwyddyn gyntaf ac yna'r isafswm cyflog yn ôl oedran

<https://www.gov.uk/cyfraddau-isafswm-cyflog-cenedlaethol>

Treth, Yswiriant Gwladol ac ati

Treth Incwm:

- Os bydd dy gyflog yn llai na £12,500 y flwyddyn fyddi di ddim yn gorfod talu treth incwm (Lwfans Treth Personol)
- Bydd angen i ti dalu 20% o dreth ar bob £1 rwyd ti'n ennill dros £12,500

Os byddi di'n ennill mwy na £166 yr wythnos, byddi di'n talu rhywfaint o yswiriant gwladol

Os byddi di'n ennill mwy na £118 yr wythnos byddi di'n gallu ymuno â chynllun pensiwn dy sefydliad

**MATERION
CYFREITHIOL**

Contract

Pa swydd bynnag sydd gen ti, fe ddylet ti gael contract. Bydd hwn yn dangos o leiaf:

- Nifer yr oriau rwyd ti'n eu gweithio bob wythnos
- Cyfradd dy gyflog (cofia bod RHAID i hon fod yr un faint â'r isafswm cyflog, o leiaf)
- Dy hawl i wyliau â thâl
- Y math o gontract, er enghraifft, contract Nadolig dros dro, oriau sero, parhaol

- Os wyt ti'n gweithio mwy na 6 awr mewn diwrnod, rhaid i ti gael egwyl am o leiaf 20 munud.
- Ond does dim rhaid iddo fe fod yn egwyl â thâl.
- Dwyt ti ddim yn cael gweithio mwy na 48 awr mewn wythnos.
- Dylet ti gael 11 awr o fwlch rhwng shifftiau

Profiad Gwaith

- Mae'n bosib y bydd y Cyngor yn gallu cynnig lleoliadau profiad gwaith
- Lleoliadau tymor byr fydd y rhain
- Fyddi di ddim yn cael tâl am y lleoliadau

Gofal Plant

- Os oes plentyn bach gen ti ac rwyd ti eisiau gweithio, efallai bydd hi'n bosib i ti gael rhywfaint o gymorth gofal plant.
- Edrych ar ein hadnoddau Budd-daliadau a Hawliau - Rhieni i gael rhagor o wybodaeth neu
- <https://www.gov.uk/childcare-calculator>

Mae cael swydd newydd yn gyffrous dros ben. Ond wyt ti'n gwybod beth yw dy hawliau di yn y gwaith? Bydd y canllaw yma'n esbonio'r wybodaeth rwyd ti angen - gan ddechrau gyda rhai pethau cyfreithiol

Cefnogaeth i Bontio

Yn ystod pedair wythnos cyntaf dy brentisiaeth/gyflogaeth, os bydd angen, byddi di'n gallu cael y pethau yma gan Gyngor Ynys Môn:

- Lwfans byw sy'n cyfateb i lwfans budd-dal y wladwriaeth
- Grant i brynu dillad cyfweliad/gwaith
- Cerdyn teithio ar gyfer cymudo i'r gwaith ac yn ôl
- Taliad untro i brynu offer sy'n angenrheidiol ar gyfer dy swydd

Pa fath bynnag o gontract sydd gen ti, RHAID i ti gael rhywfaint o wyliau â thâl

Gwaith a Chredyd Cynhwysol

- Mae'n bosibl y byddi di'n gallu hawlio rhai taliadau Credyd Cynhwysol hyd yn oed os wyt ti'n gweithio.
- Bydd effaith hynny ar dy fudd-daliadau yn dibynnu ar y swm rwyd ti'n ennill.
- Os bydd y cyflog yn effeithio ar dy fudd-daliadau byddi di'n cael 63c yn llai am bob £1 rwyd ti'n ennill
- Siarad â' th Hyfforddwr Gwaith o'r Ganolfan Waith neu Gyngor ar Bopeth Ynys Môn i gael help

Bydd angen i ti wybod dy Rif Yswiriant Gwladol pan fyddi di'n dechrau gweithio a dangos trwydded yrru neu ddogfen debyg i brofi pwy wyt ti

Ble mae help ar gael

Mae rhai llefydd gelli di fynd os wyt ti'n credu bod y cwmni ddim yn gwneud beth ddylai fe:

- Os wyt ti'n aelod o undeb, cer i siarad â'th gynrychiolydd undeb
- Siarad â Chyngor ar Bopeth
- Siarad ag ACAS [acas.org.uk](https://www.acas.org.uk)
- Siarad â'r Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch

<https://www.hse.gov.uk/contact/concerns.htm>

**IECHYD A
DIOGELWCH**

Mae gan y cwmni sy'n rhoi swydd i ti rai cyfrifoldebau iechyd a diogelwch hefyd ...

Cyfarpar Diogelu Personol

- Os yw dy weithle yn rhywle lle does dim modd osgoi rhai risgiau, fel safle adeiladu, RHAID i'r cwmni roi cyfarpar diogelwch priodol i ti AM DDIM.
- Gall y rhain gynnwys esgidiau gwaith â chapiau dur, het galed, menig gwaith, sbectol ddiogelwch ac ati
- Gallai'r cwmni ofyn i ti brynu'r cyfarpar a thalu'r arian yn ôl i ti.
- <https://www.hse.gov.uk/toolbox/ppe.htm>

Gwsg Swyddogol

Os oes rhaid i ti wisgo gwsg swyddogol â logo'r cwmni arni:

- Mae'n debygol y bydd y cwmni'n rhoi'r wisg i ti am ddim
- Bydd angen i ti roi'r wisg yn ôl pan fyddi di'n gadael

Golchi Dillad Brwnt

Os oes rhaid i ti wisgo gwsg swyddogol yn y gwaith ac os wyt ti'n ennill digon o gyflog i dalu treth incwm, fe gei di hawlio rhywfaint o arian yn ôl am gost golchi'r wisg.

<https://www.gov.uk/guidance/job-expenses-for-uniforms-work-clothing-and-tools>

Prawf Ilygaid

- Os wyt ti'n gweithio ac yn gorfod defnyddio cyfrifiadur am lawer o'r amser yn y gwaith, mae hawl gen ti i gael prawf llygaid am ddim gan bwy bynnag sy'n dy gyflogi.
- Rhaid iddyn nhw dalu hefyd am y sbectol bydd angen i ti ei defnyddio pan fyddi di'n gweithio wrth y cyfrifiadur

Carden CSCS

- Os wyt ti am weithio ar safle adeiladu fel briciwr, er enghraifft, mae'n debygol y bydd angen carden CSCS arnat ti i brofi bod cymwysterau addas gen ti i fod ar y safle.
- I gael rhagor o wybodaeth, cer i <https://www.cscs.uk.com/>

Cychwyn busnes

Os wyt ti eisiau bod yn entrepreneur ac mae gen ti syniad busnes gwych, gelli di ofyn i'r canlynol am gymorth:

- <https://www.businessinfocus.co.uk/>
- <https://www.princes-trust.org.uk/>
- <https://businesswales.gov.wales/cy>
- <https://businesswales.gov.wales/bigideas/cy>

CYMORTH I
CHWILIO
AM WAITH

Gad i ni gymryd cam neu ddau yn ôl. Sut mae chwilio am waith yn y lle cyntaf? Mae digon o help wrth law...

Communities for Work

Cynllun gan Lywodraeth Cymru yw hwn, sy'n helpu pobl sy'n byw yng Nghaergybi neu Langefni i gael gwaith. Mae'r prosiect yng ngofal Môn CF- 01407 762004

Mae'n gallu:

- Cynnig cymorth un-i-un gyda materion fel ysgrifennu CV, chwilio am swyddi ac ati
- Cynnig cyfleoedd hyfforddiant
- Dy gyfeirio at waith gwirfoddol neu gynlluniau eraill fydd yn rhoi hwb i'th sgiliau Cynnig Clybiau Gwaith

Mae gan y Gwasanaeth Sifil gynllun interniaeth ar gyfer pobl ifanc sydd â phrofiad o ofal:

<https://www.careleaverinternship.co.uk/>

Gyrfa Cymru

- Mae gan Gyrfa Cymru swyddfa yng Nghaergybi

Mae'r rhain yn gallu darparu cymorth gyda CVs, cynghorion ar gyfer cyfweiliadau a mwy. Hefyd, gallet ti chwilio am leoedd gwag i brentisiaid

- <https://ams.careerswales.com/Public/Default.aspx?mode=logout>

Carden CSCS

- Os wyt ti eisiau cael cerdyn CSCS er mwyn gallu gweithio ym maes adeiladu, gall Môn CF dy gefnogi di gyda'r broses.
- Byddi di'n gallu cwblhau Cwrs Gweithio'n Ddiogel IOSH
- Byddan nhw'n dy helpu i baratoi ar gyfer unrhyw brofion
- Dy helpu i wneud cais am gerdyn CSCS
- Cysyllta â 01407 762004 neu training@moncf.co.uk

Môn CF

Mae Môn CF yn cynnal nifer o brosiectau i gefnogi unigolion ar Ynys Môn sy'n chwilio am waith. Gallan nhw ddarparu cefnogaeth gyda'r canlynol:

- Creu CV
- Helpu gyda cheisiadau am swyddi
- Paratoi ar gyfer cyfweiliadau
- Mynediad i gyrsiau hyfforddi

Mae rhagor o wybodaeth ar gael yn

<https://www.moncf.co.uk/>

Mae The Prince's Trust yn cynnig grantiau a chymorth arall i helpu pobl ifanc i gael gwaith

<https://www.princes-trust.org.uk/help-for-young-people/get-funding-train-learn>

Pwy bynnag fydd yn dy helpu, cer â'th rif Yswiriant Gwladol gyda thi i gyfarfodydd/hyfforddiant

Chwilio am swydd ...

Mae modd chwilio am waith mewn sawl man:

- Canolfan Waith
- Gwefan Indeed
- Gyrfa Cymru
- Cymunedau am Waith
- Facebook
- Total Jobs

**GWNEUD CAIS
AM SWYDD**

Yma, byddwn ni'n sôn am chwilio am waith, gwneud ceisiadau a'r broses gyfweld

Y Cais

- Treulia amser yn llenwi'r cais - bydd hyn yn dangos bod y rôl yn bwysig i ti
- Gofala bod yr hyn rwyt ti'n ei ddweud yn berthnasol i'r swydd - cofia sôn am y sgiliau sydd gen ti sy'n ddefnyddiol i'r swydd
- Gwertha dy hun - siarad yn hyderus am yr hyn rwyt ti'n gallu gwneud
- Gwiria dy gais cyn ei anfon
- Defnyddia raglen llunio CV www.careerswales.com

Wyddet ti?

Mae'n bosib cei di hawlio arian yn ôl am gost dy daith i gyfweiliad. HOLA dy gynghorydd canolfan waith neu dy gynghorydd personol

Y Cyfweiliad

Da iawn ti! Mae cael cyfweiliad yn gamp ryfeddol. Dyma rai cynghorion ...

- Cofia gychwyn mewn da bryd i gyrraedd y cyfweiliad
- Gwisga ddillad addas - os wyt ti'n ansicr, gwisga ddillad smart
- Bydd yn frwd
- Rho ateb clir i bob cwestiwn
- Gofala ofyn rhai cwestiynau dy hun ar y diwedd

Fe wnaiff cwmni Timpson sychlanhau dy ddillad cyfweiliad am ddim cyn dy gyfweiliad. Bydd angen i ti fynd i Timpson yng Nghanolfan Deiniol, Bangor neu Tesco, Caergybi.

Llesiant

- Mae chwilio am waith a chyflwyno ceisiadau yn gallu bod yn straen
- Mae hynny'n arbennig o wir os yw rhai ceisiadau wedi cael eu gwrthod yn barod
- Gwna'n siŵr dy fod ti'n gofalu am dy iechyd meddwl a'th lesiant meddwl i'th gadw'n teimlo'n gadarnhaol
- I gael cymorth a chynghorion llesiant, cer i: <https://platform.org/cy/project/pobl-ifanc/>

Gofyn i rywun ddarllen dy gais cyn i ti ei anfon

Pethau sydd eu hangen mewn cyfweiliad

I'th helpu i deimlo'n barod, gofala bod y canlynol gen ti:

- Prawf adnabod - trwydded yrru/pasbort
- Rhif yswiriant gwladol
- Prawf o'th gyfeiriad - er enghraifft, adroddiad banc
- Pin ysgrifennu a phapur
- Rhai cwestiynau i'w gofyn yn y cyfweiliad

Mae'n bosib byddi di'n gallu gwneud cais am arian gan y gwasanaethau cymdeithasol i brynu dillad cyfweiliad.

GWIRFODDOLI

Manteision gwirfoddoli

- Mae'n rhoi mwy o brofiad i ti
- Mae'n caniatáu i ti ddysgu sgiliau newydd
- Mae'n siawns i ti gwrdd â phobl newydd
- Mae'n gwneud i ti deimlo'n dda
- Mae'n dy helpu i gael trefn ar bethau

Cychwyn arni

Os byddai'n well gen ti gwrdd â rhywun wyneb yn wyneb, gallet ti drefnu apwyntiad gyda Medrwn Môn- 01248 750149

Os byddai'n well gen ti chwilio ar-lein, cer i:
<https://volunteering-wales.net/vk/volunteers/index.htm?lang=CY>

Ddylai gwirfoddoli ddim effeithio ar dy fudd-daliadau.
Ond gofala sôn wrth dy anogwr gwaith dy fod ti am wirfoddoli.

Os nad wyt ti'n gwbl barod am waith eto neu os wyt ti'n meddwl bod angen ychydig o brofiad arnat ti, beth am wirfoddoli?

- Ddylai gwirfoddoli ddim costio i ti gan fod costau teithio'n cael eu talu
- Cadw dy docynnau/dalebau

Mathau o waith gwirfoddol

Mae cyfleoedd gwirfoddoli ar gael mewn llawer o feysydd i gyd-fynd â'th ddi-ddordebau

- Chwaraeon
- Manwerthu
- Iechyd a Gofal Cymdeithasol
- Yr Amgylchedd
- Plant a theuluoedd
- Y celfyddydau a diwylliant
- Gwaith ieuenctid
- A llawer mwy ...

MEITHRIN HYDER

Os nad wyt ti'n gwbl barod am waith eto, gallet ti fynd i sesiynau meithrin hyder sy'n cael eu rhedeg gan brosiectau lleol

Oes angen mwy o hyder arnat ti?

- Mae prosiectau ar gael fydd yn datblygu dy hyder a'th hunan-barch
- Mae'r prosiectau hyn yn defnyddio amrywiaeth o becynnau i helpu i ddatblygu dy hyder

- Prosiect ar gyfer pobl ifanc 16-24 oed sydd ddim mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant
- Mentora i ddatblygu dy hyder a'th sgiliau
- Gweithio gyda thi i gael gwared ar unrhyw rwystrau sy'n dy stopio rhag cael gwaith
- Rhoi cefnogaeth lles a llesiant
- Mynediad at gymwysterau a hyfforddiant fydd yn dy alluogi i gyrraedd dy nodau
- Help i gael swydd i ti a chefnogaeth i aros mewn gwaith, gan gynnwys: profiad gwaith, rhagflas gwaith a gwirfoddoli

Chei di ddim bod yn byw mewn ardal Cymunedau'n Gyntaf. Cysyllta ag ADTRAC i wirio wyt ti neu beidio.

I gymryd rhan:

- ffonio 01248 752921
- ebost ADTRAC@ynysmon.gov.uk

Engage to Change

Prosiect yng ngofal Agoriad Cyf yng Ngogledd Cymru i gefnogi pobl ifanc 16-25 oed sydd ag anabledd dysgu a/neu awtistiaeth i gael cyflogaeth am dâl

Gall y prosiect drefnu:

- Ymweliadau cyflogaeth wedi'u cefnogi
- Lleoliadau gwaith gyda chefnogaeth neu wirfoddoli
- Cyfweliadau/treialon gwaith gyda chefnogaeth
- Cefnogaeth i ti gael mynediad i hyfforddiant

I gael rhagor o wybodaeth:

- ffonio 01248 361392
- ebost e2c@agoriad.org.uk
- cer i

<http://www.engagetochange.org.uk/>

MEITHRIN HYDER

Os nad wyt ti'n gwbl barod am waith eto, gallet ti fynd i sesiynau meithrin hyder sy'n cael eu rhedeg gan brosiectau lleol

Oes angen mwy o hyder arnat ti?

- Mae prosiectau ar gael fydd yn datblygu dy hyder a'th hunan-barch
- Mae'r prosiectau hyn yn defnyddio amrywiaeth o becynnau i helpu i ddatblygu dy hyder

Princes Trust

Mae The Prince's Trust yn cynnig nifer o gynlluniau sy'n:

- helpu i ddatblygu dy hyder
- rhoi profiad gwaith hanfodol bwysig i ti
- sicrhau sgiliau
- sicrhau cymwysterau

Mae'r cynlluniau'n cynnwys:

- 'Team'
- 'Get Into'

I gael rhagor o wybodaeth, siarad â'th gynghorydd personol neu cer i:
https://www.princes-trust.org.uk/help-for-young-people/programmes#getting_a_job